

Dibuix bàsic II

—Descripció

Codi: 200748
Crèdits ECTS: 6
Màteria Expressió Artística
Caràcter Formació Bàsica
Curs Primer
Semestre Segon
Hores de dedicació 150
Hores lectives 108
Hores Autònomes 42

Equip docent
Isabel Carballo
Anna Martínez
Raimond Vayreda
Jaume Fortuny
Eduard Valderrey
Montse Vendrell

Idioma: Català/Castellà

L'assignatura de Dibuix Bàsic II introdueix l'estudiant en el pensament gràfic i la seva materialització, des del coneixement i la comprensió del seu context cultural. Al llarg del semestre s'analitzaran referents històrics, conceptuals i procedimentals, dels àmbits de l'art i el disseny, per tal d'adquirir el coneixement dels elements significatius que configuren l'expressió artística.

S'observarà i analitzarà l'entorn per millorar capacitats i destreses en la comprensió i la representació de l'espai i de la figura humana, entenent i relacionant els diferents nivells de representació i conceptualització en funció dels objectius i aplicacions del dibuix. Es coneixeran i practicaran els procediments de formalització i els sistemes de representació espacial, afinant la sensibilitat envers la percepció de les formes i els colors.

S'introduiran diferents formes de representar el concepte del temps, tant des dels aspectes lineals, gràfics i compositius, com dels pròpiament vinculats a les formes simbòliques de l'espai.

Així mateix es coneixeran i adquiriran habilitats en l'ús dels materials, els procediments i les tècniques del dibuix.

Es desenvoluparan els processos de l'expressió personal a partir dels coneixements bàsics implícits en el dibuix per expressar i comunicar idees.

—Objectius

RESULTATS D'APRENENTATGE

RA 01 Assimilar i interpretar la documentació escrita i la documentació gràfica recollida per generar noves formes.

RA 02 Relacionar acció manual i pensament.

RA 03 Analitzar i relacionar la teoria de la forma i la pràctica artística.

RA 04 Comprendre la relació entre els llenguatges i els processos del dibuix i les seves diverses funcions i aplicacions.

RA 05 Aplicar els procediments propis de cada una de les tècniques bàsiques del dibuix: tècniques seques i tècniques humides.

RA 06 Utilitzar les eines i els instruments bàsics propis de la disciplina del dibuix.

RA 07 Relacionar el coneixement tècnic amb els requeriments expressius i discursius dels mitjans.

RA 08 Adquirir els recursos per argumentar i defensar el treball personal.

RA 09 Plantejar solucions creatives tant en el desenvolupament del procés com en les propostes.

RA 10 Utilitzar els recursos conceptuals, formals i procedimentals adients per crear missatges visuals.

RA 11 Adquirir autonomia i capacitat d'organització en la realització dels treballs.

RA 12 Saber escollir els recursos adequats en relació a l'especificitat i objectius de cada treball.

ESCOLA MASSANA

Centre d'Art i Disseny

Adscrit a la **UAB**

Consorci d'Educació
de Barcelona
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

—Continguts

I. L'ESPAI TRIDIMENSIONAL. ESPAI I FIGURA

Dimensió cultural: Referents conceptuals i històrics de la figura humana i dels sistemes de representació de l'espai. Referents històrics i contemporanis de l'art i el disseny.

Dimensió natural: Espai natural i espai arquitectònic. La figura humana en ambients espacials. La llum. Ombres pròpies i projectades.

Dimensió representacional. Conceptes: Mida i superposicions. Gradients de profunditat. Perspectives axonomètrica i cònica. Figura humana: morfologia, escala, relació figura-fons-espai. Tècniques i procediments: Línia, taca, trama gràfica i aiguada. Clar-obscur i contrast cromàtic. Tècniques seques i humides, acromàtiques i cromàtiques. Suports de paper.

II L'ESPAI LINEAL

Dimensió cultural: Introducció a la grafia i l'escriptura d'Orient i d'Occident. Ideogrames, abecedaris, cal·ligrames d'objectes i espais.

Dimensió natural: Relacions formals entre natura i escriptura.

Dimensió representacional. Conceptes: El gest, el traç, la línia. Direcció, ritme, seqüència. Composicions lineals, signes i formes simples. Recorreguts. Tècniques i procediments: Tècniques seques i humides. Suports de paper.

III. L'ESPAI PLURIDIMENSIONAL

Dimensió cultural: L'espai a les avantguardes. Recursos gràfics per representar el moviment i el temps a partir de referents històrics i contemporanis.

Dimensió natural: Diferents tipus de moviment. Transformació d'objectes i espais.

Dimensió representacional. Conceptes: L'espai impossible. El moviment de l'objecte. El moviment de l'observador. Punts de vista físics i punts de vista ideològics. Tècniques i procediments: Tècniques seques i humides cromàtiques. Fotografia digital. "Collage". Photoshop. Suports de paper.

—Metodologia docent i activitats formatives

La matèria està impartida per dos professors per tal de garantir un seguiment individualitzat de l'estudiant en el desenvolupament de les seves competències i sensibilització creativa. L'assoliment de les competències es desenvolupa seguint tres vies paral·leles. La primera d'anàlisi i reflexió sobre qüestions de caire teòric i cultural vinculades al dibuix, la segona d'observació i anàlisi de l'entorn (elements naturals i artificials i figura humana) per conèixer i comprendre conceptes bàsics de morfologia i llenguatge formal, i la tercera de la pràctica dels llenguatges, tècniques i procediments gràfics.

La interrelació permanent d'aquestes tres vessants desenvolupa en l'alumne la capacitat de relacionar

aspectes conceptuals, formals i procedimentals que aplicarà tant en la representació de l'entorn com en l'expressió i comunicació d'idees personals.

L'activitat autònoma de l'alumne s'enfoca com a continuïtat del treball desenvolupat a l'aula, amb la cerca de documentació teòrica i iconogràfica, i els recursos gràfics més adients.

ACTIVITAT DIRIGIDA

En començar cada exercici, els professors faran una presentació oral sobre els continguts del treball a desenvolupar que anirà acompanyada de l'enunciat corresponent.

Aquesta exposició anirà acompanyada del visionat de material visual referencial per ajudar a relacionar i contextualitzar els continguts tant pràctics com teòrics.

Al llarg del curs també es proposarà als estudiants que preparin i exposin continguts teòrics i pràctics, de manera individual o en grup i regularment es faran comentaris col·lectius dels resultats del treball.

S'organitzaran sortides en les que s'analitzaran els continguts mitjançant la participació oberta i activa dels estudiants.

ECTS 16%

Hores 24 hores

Resultats d'aprenentatge RA03, RA04, RA08

ACTIVITAT SUPERVISADA

L'estudiant desenvoluparà de manera individual o en grup, segons s'estableixi a la proposta, l'exercici proposat pels professors. La seva feina serà seguida i supervisada de manera individual pels professors.

Durant les visites a exposicions els estudiants agafaran notes, dibuixaran i prendran fotos, si es possible, a més de recollir documentació sobre el tema.

ECTS 48%

Hores 72

Resultats d'aprenentatge RA02, RA03, RA05, RA06, RA07, RA09, RA10, RA12

ACTIVITAT AUTÒNOMA

Els estudiants desenvoluparan treball teòric i pràctic relacionat amb el desenvolupament de les capacitats i habilitats de creació conceptual, formal i procedimental, que els servirà per ampliar i reforçar els continguts treballats a l'aula.

També realitzaran treballs relacionats amb el tema de les exposicions que s'hagin visitat.

L'estudiant continuarà treballant de manera autònoma en una llibreta d'apunts.

En acabar el semestre hauran de preparar una presentació en PowerPoint i realitzar un Portfoli de l'assignatura.

ECTS 28%

Hores 42

Resultats d'aprenentatge RA01, RA02, RA03, RA04, RA05, RA06, RA07, RA08, RA09, RA10, RA11, RA12

ACTIVITAT D'AVALUACIÓ

Proves de procés i presentació del treball pràctic realitzat a l'aula i del treball autònom. Presentació en PowerPoint i Portfoli de l'assignatura. Entrevistes individuals o reflexions en grup del resultat general de l'assignatura en la darrera fase d'aquesta.

ECTS 8%

Hores 12

Resultats d'aprenentatge RA03, RA08, RA09, RA10

—Avaluació

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 85% de classes. La no assistència haurà de estar justificada, en cas contrari, l'estudiant no serà avaluat segons el punt 3.1.2.2.2 de les normes de les NOFC (Normes d'organització i Funcionament del Centre). Per poder superar l'assignatura s'han d'haver realitzat i entregat tots els treballs del curs dins dels terminis fixats. La nota final serà la mitja ponderada entre les parts específiques avaluables, tenint en compte el procés d'aprenentatge de l'alumne i la qualitat del seu treball autònom. Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura i que tot i així els quedi algun aspecte no assolit, se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria, realitzant un treball autònom addicional o refent alguna de les activitats o proves d'avaluació al final del semestre. S'estudiarà individualment el cas en funció de la situació de cada estudiant.

Sistema d'avaluació

Valoració de la dinàmica del procés de treball a l'aula, i de la disposició de l'estudiant envers els requeriments de cada proposta de treball. **20%**

Resultat d'Aprenentatge RA02, RA03, RA05, RA06, RA07, RA09, RA10, RA12

Lliurament dels treballs pràctics: La comprensió dels llenguatges i sistemes de representació. La solidesa constructiva de les formes i els espais. El criteri en la tria i la destresa de l'ús de les tècniques i procediments del dibuix. La qualitat expressiva i estètica dels treballs. **60%**

Resultat d'Aprenentatge RA03, RA05, RA09, RA10, RA12

Presentació dels treballs: La capacitat de relacionar i raonar els aspectes teòrics i conceptuals del treball. **20%**

Resultat d'Aprenentatge RA03, RA07, RA08, RA11,

Treballs a realitzar

I. L'ESPAI TRIDIMENSIONAL. ESPAI I FIGURA

- > Representació d'una ciutat imaginada
- > Representació d'una ciutat a partir d'un muntatge de caixes i volums simples.
S'avaluarà la comprensió i correcta observació de l'altura i situació dels punts de fuga i les proporcions.
- > Aplicació de la cònica amb 1, 2 i 3 punts de fuga en un espai real (treball de camp)
S'avaluarà la capacitat de comprensió de l'espai a través de la perspectiva
- > Creació d'una ciutat en cònica. Amb els dibuixos del natural del muntatge de capses i amb l'ajuda de fotos, transformar els volums en edificis, afegint elements propis d'una ciutat: mobiliari urbà, automòbils, arbrat, persones, etc.
S'avaluarà la capacitat de representar de forma creïble un espai amb coherència constructiva.
- > Transformació d'un espai real
- > Estudi de l'espai: descripció i medició en planta i alçats.
S'avaluaran les bones relacions proporcionals i observació acurada del número i posició dels elements arquitectònics.
- > Representació volumètrica de l'espai real, en axonometria.
S'avaluaran les relacions proporcionals i control dels paral·lelismes dels tres eixos direccionals.

- > Proposta de transformació i intervenció en l'espai.
S'avaluarà la capacitat de projecció imaginativa, de síntesi per representar i comunicar una idea.
- > Creació d'una escenografia.
S'avaluarà la capacitat de sintetitzar els arguments de l'òpera i comprensió de la seva dinàmica a l'espai i de trencar amb els esquemes de representació precedents de les que parteix l'alumne.
- > Representació d'un espai natural
- > Representació a partir d'un espai natural. Perspectiva cònica
S'avaluarà la correcció constructiva de la perspectiva en relació al punt de vista, la capacitat de síntesi de l'espai i l'enquadrament adequat. També els valors lumínics i cromàtics, l'agilitat i seguretat del traç.
- > Representació d'espais paisatgístics. Perspectiva cònica + atmosfèrica.
S'avaluarà la capacitat de projecció i adequació als mètodes atmosfèrics de representació i aplicació de la tècnica.

II L'ESPAI LINEAL

- > Treball de lletra, text i forma.
S'avaluarà la capacitat per desenvolupar un registre gràfic adequat a la dinàmica del procés de treball, la capacitat de comprensió de la relació entre els llenguatges, la capacitat imaginativa de generar noves formes de representar sensacions més abstractes i la presentació i argumentació de les propostes.
- > Lectura tàctil i representació lineal d'objectes quotidians.
S'avaluarà la capacitat de trencar amb els esquemes representacionals precedents, la força imaginativa per generar noves formes de representar la linealitat perceptiva, la generació de recursos gràfics diferents i adequats als nous enfocaments i la presa de consciència de les noves possibilitats compositives que ens dona aquesta nova manera de percebre.
- > Lectura visual i representació lineal d'objectes quotidians.
S'avaluarà la capacitat de trencar amb els esquemes representacionals precedents, la força imaginativa per generar noves formes de representar la linealitat perceptiva, la generació de recursos gràfics diferents i adequats als nous enfocaments i la presa de consciència de les noves possibilitats compositives que ens dona aquesta nova manera de percebre.
- > Recorregut perceptiu pels carrers del voltant de l'escola.
S'avaluarà la capacitat de trencar amb els esquemes representacionals precedents, la capacitat imaginativa de generar noves formes de representar sensacions més abstractes, no objectuals, la capacitat per desenvolupar recursos gràfics diferents i adequats a les vivències, la presa de consciència de les noves possibilitats compositives que ens dona aquesta nova manera de percebre i la presentació i argumentació de les propostes.

III. L'ESPAI PLURIDIMENSIONAL

- > Moviment de l'objecte representat
- > En el carrer
- > A partir de l'observació de la circulació.
- > S'avaluarà la capacitat d'observació i l'experimentació per generar diferents maneres d'explicar el moviment.
- > En la dansa
- > A partir de la seqüència, el rastre i l'expressió corporal.

S'avaluarà la capacitat de sintetitzar i transmetre les diferents fases de cada moviment i la desimboltura en el traç. Així com la retentiva i l'experimentació amb les tècniques per expressar moviment.

- > Moviment de l'observador
- > Recorregut de la mirada fotogràfica a partir de l'entorn.

S'avaluarà la capacitat creativa en el fotomuntatge i el simbolisme sorgit de la combinació dels diferents punts de vista.

- > A partir del moviment del subjecte.

S'avaluarà la desinhibició, l'aprofitament dels recursos del context i la participació.

—Bibliografia

CHING, Francis D.K.; JUROSZEK. Dibujo y proyecto. México: Gustavo Gili, 1999
DÍAZ PADILLA, Ramón. El dibujo del natural en la época de la postacademia. Madrid: Akal, 2007
JOYCE, Paul. Entrevista a Hockney. *El Paseante*, (12): 46-63, 1989
FLORENSKI, Pavel. La perspectiva invertida. Madrid: Siruela, 2005
GAGE, John. Color y cultura. Madrid: Siruela, 1993
GIMÉNEZ, Roberto V. Espacio. Visión y representación. Valencia: Universidad Politécnica de Valencia, 1988
JAKOB, Michel. El jardín y la representación. Madrid: Siruela, 2010
IMAPLA. Una Barceloneta. Carnet de voyage. Ajuntament de Barcelona, 2013
LLUÍSOT. El Raval: un mon de cultura. Carnet de voyage. Ajuntament de Barcelona, 2014
MONTSERRAT, Pep. Un dia a Gràcia. Carnet de voyage. Ajuntament de Barcelona, 2010
SMITH, Stan. Anatomía, perspectiva y composición para el artista. Madrid: Blume, 1985
ZELANSKI, Paul & FISHER, Mary Pat. Color. Madrid: Tursen S.A / H. Blume, 2001
VVAA. La abstracción del paisaje: del romanticismo nórdico al expresionismo abstracto; in memoriam Robert Rosenblum (1927-2006). Madrid: Fundación Juan March, 2007

—Programació

I L'ESPAI TRIDIMENSIONAL. ESPAI I FIGURA

- > Setmana 1
Introducció als sistemes de representació.
- > Setmana 2
Dièdric/axonomètric.
- > Setmana 3
Axonomètric/cònic.
- > Setmana 4
Projecte en cònica.
- > Setmana 5
Llum i ombres I - Projeccions d'ombres bàsiques.
Llum i ombres II - Atmosfera lumínica.
- > Setmana 6

- Escenografia I.
- > Setmana 7
- Escenografia I.
- > Setmana 8
- Cònica
- > Setmana 9
- Cònica +atmosfèrica

II L'ESPAI LINIAL

- > Setmana 10
- Lletra, text i forma.
- > Setmana 11
- Lectura tàctil.
- Lectura visual.
- > Setmana 12
- Recorregut perceptiu per l'espai.

III L'ESPAI PLURIDIMENSIONAL

- > Setmana 13
- Moviment de l'objecte I.
- Moviment de l'objecte II.
- > Setmana 14
- Moviment de l'observador.
- > Setmana 15
- Moviment de l'objecte i de l'observador.
- > Setmana 16
- Lliurament de treballs originals i powerpoint digital
- > Setmana 17
- Revisió de treballs
- > Setmana 18
- Activitat Entrevistes i comentari de notes a l'aula

—Competències i resultat d'aprenentatge

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

CE10 - Utilitzar l'observació i la imaginació per aplicar-les tant en el sentit de crear noves formes com en el d'interpretar les existents.

RA01 Assimilar i interpretar la documentació escrita i la documentació gràfica recollida per generar noves formes.

CE11 - Aplicar els coneixements adquirits per formalitzar un pensament i/o un sentiment a partir de la percepció, l'expressió, el llenguatge, el context cultural i/o els valors estètics.

RA02 Relacionar acció manual i pensament..

CE12 - Aplicar els coneixements assolits per establir el diàleg entre la teoria i la pràctica que fa possible el procés de formalització i de conceptualització.

RA03 Analitzar i relacionar la teoria de la forma i la pràctica artística.

RA04 Comprendre la relació entre els llenguatges i processos del dibuix i les seves diverses funcions i aplicacions.

CE15 - Aplicar les tècniques, els procediments, els instruments, les eines i els

materials propis de les arts visuals, el disseny i els oficis artístics en la resolució de problemes.

RA05 Aplicar els procediments propis de cada una de les tècniques bàsiques del dibuix: tècniques seques i tècniques humides.

RA06 Utilitzar les eines i els instruments bàsics propis de la disciplina del dibuix.

RA07 Relacionar el coneixement tècnic amb els requeriments expressius i discursius del mitjans.

CE20 - Manifestar i acceptar una actitud crítica en els treballs personals i col·lectius mostrant capacitat negociadora per afavorir-los.

RA08 Adquirir els recursos per argumentar i defensar el treball personal.

CE30 - Desenvolupar i aplicar les capacitats creativa, intuïtiva i sensible.

RA09 Plantejar solucions creatives tant en el desenvolupament del procés com en les propostes.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

CT06 - Comunicar de manera eficaç. Expressar-se de forma adient i efectiva tenint en compte el destinatari, el mitjà i les diferents situacions formals.

RA10 Utilitzar els recursos conceptuals, formals i procedimentals adients per crear missatges visuals.

CT11 - Gestionar eficientment el temps i els recursos.

RA11 Adquirir autonomia i capacitat d'organització en la realització dels treballs.

CT13 - Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i la comunicació per a una correcta expressió i formalització d'allò que es vulgui transmetre.

RA12 Saber escollir els recursos adequats en relació a l'especificitat i objectius de cada treball.